

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

XI. An cognitio bonitatis illationis ad argumentationem sit requisita?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

ter hoc respiciat instar obiecti formalis inadæquati, partialisque motui aliud distinctum, videlicet quod extrema sint inter se immediatè eadem: hoc autem satis est ad eius à præmissis diuersitatem specificam.

114 Octauo arguunt alij, posse conclusionem inferri ex sola recordatione præmissarum: atque ita censent Conimbricenses in caput illud de præcognitis q. 3. art. 2. ac Tellez citata disp. 17. Logicæ sect. 3. num. 4. Sed in primis hoc nihil aliud quam successionem, ac moram temporis inter præmissas, & conclusionem posse repetiri, non tamen quod sit necessaria, cum tamen de eius necessitate, non possibilitate sit in præsentia quæstio. Præterea qui superius falsus sum ne recordationem præmissarum esse necessariam ad substantiam conclusionis, multo minus nunc inficiari possum, aut debeat, earum existentiam requiri ad talem assensum: hoc tamen inficias eo, esse discursum, vel argumentationem eiusmodi processum: nam tum argumentatur intellectus, quando ex præmissis infert conclusionem, siue quando hæc illam causant: ac præmissæ absentes, & quarum sola manet recordatio, non causant conclusionem: quo enim pacto causare potest quod non existit: tum igitur nullum habet locum discursus, aut argumentatio. Rursus vt propriè eligam haud satis est memoria intentionis præteritæ, si nunc eam non habeo, sed potius contrariam, vt videtur vero verius: haud igitur erit satis meminisse præmissarum, quibus modo destituor, vt propriè concludam, arguamve. Tandem impugnatur tertio ea doctrina: quoniam eius fautores putant, ad assensum conclusionis quoad substantiam illius opus esse concursu præmissarum, vel alterius, quod earum vim habeat: eiusmodi autem aliud censent esse recordationem præmissarum: hoc autem est falsum: tum quia talis recordatio, cum iuxta eos sit simplex quædam, & imperfecta apprehensio præmissarum, quarum alterutra est iudicium, idque perfectum, & immediatum, qui fieri potest, vt earum pondus, & instar habeat: tum etiam, quia hoc ipso quod gratia sit necessaria ad substantiam actus supernaturalis, non sufficit absente gratia sola eius recordatio, vt eliciatur actus supernaturalis: item quia ad visionis substantiam opus est oculis, hoc ipso non satis est ei qui occæcauit, vt nunc videat memoria oculorum quos habuit aliquando: similiter ergo in præsentia, &c.

115 Nonò demum arguunt aduersarij: discursus noster est valde diuersus à modo cognoscendi Angelorum, ac beatorum mentium in patria, viæque suæ termino: sed hæc diuersitas in eo maximè consistit, quod intellectus noster nunquam sine successione reali, ac temporis mora discurrat, cum tamen simul, & absque vlla vicissitudine cognoscant Angeli, & quæ Deo fruuntur animæ, vt docet Augustinus, libro 15. de Trinitate, cap. 16. in hæc verba: *Fortassis etiam volubiles non erunt nostræ cogitationes, ab aliis in alias exites atque redeuntes, sed omnem scientiam nostram vno simul conspectu videbimus.*

116 Respondeo: etiam si intellectus noster absque vlla successione discurrat aliquando, & quamprimum habet præmissas, inferat ex iis conclusionem, atque quoad hoc non differat ab Angelis, & animis beatorum, multum nihilominus intererit inter nostrum, illorumque modum cognoscendi: illi namque intelligunt sine conuersione ad phantasmata, & independentè à sensibus, nos vero prius sentiendo, & non sine præuia phantasmatum, & corporearum imaginum velaminibus: illi item simul intelligunt, atque comprehendunt collectionem quandam ingentem

obiectorum, nos aliquam non tamen tantam, tamve numerosam: rursus illi maiori claritate, ac simplicitate cognoscunt, nos autem propterea quod limus huius corporis ergastulo clausi, ac tenebris, cæca & caligine merfi, haud adeo clarè, adeovè simpliciter, ac sine compositione apprehensionis, & iudicij. Augustinus autem præterquam quod dubitativè loquatur, hoc tantum vult, plurima obiecta, quæ non nisi successivè cognoscere possumus in hos vita ob eorum numerum ac varietatem, in patria à nobis simul cognitum iri: hoc autem non tollit, quominus aliqua etiam in hac vita, quamvis pauciora, simul intueri possimus, adeoque maiorem, minorem, & conclusionem vna quidem, & absque vlla successione complecti.

CAPVT XI.

An cognitio bonitatis illationis ad argumentationem sit requisita?

PATER Suarez disp. 1. metaphys. sect. 4. num. 26. 117
P. Arriaga disp. 15. Logicæ sect. 3. num. 17. iuncta, sectione 4. subsect. 2. & cum iis non pauci recentiores partem affirmantem tuerentur, nimirum vt ex his præmissis, verbi gratia, *omnis homo est animal, Petrus est homo*, inferatur hæc conclusio, *ergo Petrus est animal*, opus esse vt per iudicium, aut certè per apprehensionem cognoscatur, eam conclusionem ex talibus præmissis rectè deduci, aut certè obiectum earum præmissarum necessariò coniunctum esse cum obiecto eius conclusionis, & alterum ex altero probe inferri, hunc in modum: *si omnis homo est animal, & Petrus est homo necessario sequitur Petrum esse animal.*

Verum cum Hurtado disp. 7. de anima, sect. 5. & 118
Auerfa quæst. 25. Logicæ sect. 1. pars negans mihi magis probatur: Primò, quoniam magis, aut profecto non minus requiritur ad assensum conclusionis duplex iudicium præmissarum, quam ea cognitio reflexa, vt certo certius: ac conclusio ita ex præmissis inferatur, vt sine iis esse possit, cum ab iis essentialiter non dependeat, veluti superius ostensum: igitur à fortiori ita ex cognitione illa reflexa bonitatis illationis inferatur, vt sine ea possit esse, atque ex solis præmissis deduci. Secundò, quia vt cognitio amorem inferat, & intentio electionem, opus non est cognitione reflexa, qua quis cognoscat, ex cognitione obiecti rectè amorem inferri, aut ex intentione finis electionem mediij, vt omnibus est in confesso: cur ergo ad hoc vt præmissæ conclusionem inferant, opus sit, &c. Tertio, quoniam ipsa cognitio bonitatis illationis conclusionem immediatè inferat absque alia cognitione, qua cognoscatur, ex cognitione illa bonitatis illationis rectè conclusionem sequi, aliàs progredieremur in infinitum: similiter ergo ipsæ præmissæ immediatè, & sine adminiculo cuiusvis alterius cognitionis poterant conclusionem inferre. Quarto denique: quoniam vt præmissæ iuvant intellectum ad eliciendam conclusionem, ita species impressæ ad ponendas præmissas: quin etiam multò perfectius iuvatur intellectus ad concludendum à præmissis, quam ad has à speciebus impressis, propterea quod specierum representatio sit virtualis, siue habitualis, contra vero præmissarum actualis, atque formæ: at species impressæ se solis & sine vlla cognitione reflexa sufficiunt intellectui ad assensum præmissarum: ergo & hæc solæ ei satis erunt, ad conclusionis assensum.

Obijciunt

119 Obiiciunt tamen aduersarij Aristotelem libro 1. posterior. cap. 2. *Scire autem unamquamque rem simpliciter, & non ut sophiste per accidens, arbitramur, eam causam ob quam res est illius causam esse, & fieri non posse ut res aliter sese habeat, cognoscere arbitramur*: quo igitur intellectus aliquid concludat, atque cognoscat per causam, necesse est hanc cognosci velut eius causam, & quod ex ea sequatur veritas obiectiua conclusionis: id enim significat ea textus Aristotelici particula, *eum causam, ob quam res est illius causam esse, &c.* Obiiciunt secundo: politis iisdem præmissis vnus conclusionem ex iis deducit, alius verò eam cohibet: at non alia ratione nisi quia vnus & non alius reflexe cognoscit bonitatem illationis: hæc igitur cognitio ad conclusionem inferendam est necessaria; aliàs qua ratione in eius præsentiam, aut absentiam posset conclusionis præsentia, aut absentia reuocari?

120 Obiiciunt tertio: conclusio reflectit necessariò supra obiectum præmissarum, & indicat, Petrum, verbi gratia, esse animal, quia omnis homo est animal, & Petrus est homo: igitur conclusio indicat obiectum suum ita esse, quoniam ita est obiectum præmissarum, siue quod in ista est, obiectum suum rectè inferri, ac sequi ex obiecto præmissarum: sed ad iudicium conclusionis requiritur apprehensio, quæ feratur in eius obiectum, illudque totum prius intellectui proponat: quamobrem, cum iudicium conclusionis feratur in bonitatem illationis obiectiua, sanè apprehensio eiusdem bonitatis erit ad iudicium, siue assensum conclusionis requisita. Obiiciunt quarto: ad inferendam conclusionem ex præmissis necessarium est id quod particula, *ergo*, in mente correspondet, aliàs cur illa particula in omni, & quouis adhibetur syllogismo? at id, quod intus in mente respondet ei particula, nequit aliud esse, quam cognitio bonitatis illationis.

121 Obiiciunt quinto: quod requiritur ad ponendas præmissas, id etiam est requisitum ad inferendam conclusionem ex præmissis, cum non nisi ex iis positis illa possit inferri: cognitio autem bonitatis illationis ad ponendas præmissas est necessariò requisita: præmissæ siquidem sunt medium ad conclusionem, & hæc illarum finis: at ad ponendum medium opus est prius cognosci conducentiam, & utilitatem eius ad finem: oportet igitur ad ponendas præmissas, vt cognoscatur earum conducentia, & utilitas ad conclusionem: quocirca, cum eas conducere, siue viles esse ad conclusionem inferendam perinde sit, atque conclusionem ex iis rectè inferri posse; sanè cognitio huius illationis, & quod bona, ac recta sit, ad ponendas præmissas, ac proinde ad inferendam conclusionem erit apprimè necessaria.

122 Obiiciunt sexto: conclusio obiectiua ex se est ignota: nequit igitur intellectus ei assentiri, nisi prius illi proponatur velut annexa veritati præmissarum, siue quod iuxta est, ex eis ritè sequens: conclusa enim hac propositione tam erit ignota sicut antea, adeoque tam non poterit intellectus ei assentiri, quam antea. Obiiciunt septimò: intellectus ne temerè, & irrationabiliter, & absque vlla similitudine, aut specie veri assentiat obscuro consequenti, opus habet luce præmissarum: ergo etiam ne temerarium, & inconsideratum se gerat, aut sine probabilitate, ac verisimilitudine procedat, prius indiget cognoscere, quales sunt præmissæ, ex quibus vult concludere, qualis etiam conclusio quam vult inferre, & quod in illis sit virtus huius deductiua, & in hac ex earum assensu necessaria, ac formalis sequela.

123 Obiiciunt octauò: veritas consequentis pendet ex

connexionem antecedentis cum illo: prius ergo debet hæc cognosci. Aut paulò aliter: conclusio non niti-tur veritati obiectiua præmissarum, nisi propt con-nexa cum illa: ergo, si cuiusmodi veritas obiectiua cognosci debet ante conclusionem, profecto debet vt connexa cognosci. Nonò tandem obiiciunt: qui probat vnus ex alio, tenetur probare, posse non tan-tum veritatem præmissarum, sed etiam earum con-nexionem cum consequenti: hanc ergo dum non cognoscit, prudenter timere potest de veritate con-clusionis, eiusque assensum cohibere, ac proinde nequit ei euidenter, & sine formidine assentiri: sal-tem ergo ad conclusionem euidentem requiritur cognitio bonitatis illationis, siue connexionis inter antecedens, & consequens.

C A P V T XII.

Diluuntur argumenta aduersus nostram sen-tentiam superius posita.

AD primum eorum respondeo, Aristotelem eo 224
A loci tantum definite scientiam perfectam, ac propter quid, deque eius natura statuere esse, vt non rem per effectum, aliudve medium instat scientiæ, quia, cognoscat, sed potius per propriam eius cau-sam: particula autem illa, *causam ob quam res est illius causam esse*, non denotat, cognitione vllam reflexam, sed, vt explicant nostri Conimbricenses 1. poster. cap. 2. quat. 1. art. 1. §. *sed iam definitionem*, & com-muniter alij, haud sufficere ad scientiam propter quid effectum cognosci, & etiam causam, ob quam est, sed necesse esse, vt cognoscatur effectus esse propter tale-m causam, vtque huius cognitio illius notitiam in-ferat. Quapropter, si quis iuxta lunam miraculosè po-situs eam deficere cerneret, necnon etiam inter eam, & solem interponi tellurem, non haberet scientiam propter quid talis eclipsis, si non concluderet eam ex interiectione telluris inter vtrumque fidus, hunc in modum: interponi tellurem inter solem, & lunam facit hanc deficere: sed tellus interponitur in-ter solem & lunam: hæc ergo deficit, ac patitur eclipsim. Vbi ergo hic cognitio reflexa bonitatis illationis.

Ad secundum respondeo: quod positis iisdem 125
præmissis vnus conclusionem inferat, eo quod habeat cognitionem bonitatis illationis, alius verò, ob de-fectum eius cognitionis, conclusionem non inferat, tantum arguit, cognitionem eiusmodi conducere ad inferendam conclusionem, non vero ad eam esse necessariam. Ita cum iisdem aliàs motiuis vnus ali-quid operatur, quia ab amico rogatus est, alius vero idem officium prætermittit, quia non est rogatus, non quod amici preces ad operandum necessariæ sint, sed præcisè quod sint viles, multumque sit in eis momenti ad flectendum in vtramque partem. Deinde quod vnus, & non alter ex iisdem præmissis conclusionem efficiat, non semper reuocandum est in cognitionem bonitatis illationis vni, & non alteri inexistentem; sed sæpe sæpius huius discriminis ra-tio esse solet, quia easdem præmissas vnus clarius penetrat quam alter, aut, si sint ab vtrorū pe-netratæ æquali claritate, & euidentia, quia vnus, & non alter iis ad inferendam conclusionem vti mauult.

Ad tertium respondeo, in primis ad quemcunque 126
assensum conclusionis eius reflexionem supra obie-ctum præmissarum haud esse necessariam vt cap. seq. clarebit: hoc ergo ex titulo non est quod sit vniuer-saliter,